

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

A KERESZTENY NEMZETI KISGAZDAPART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Egy szám
3
korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátvas király-tér 8.
Telefon-szám: 164.

Felölös szerkesztő:
SZAU LICH ANTAL

Előfizetési árak:
Egy hére — — — — 60— K
Negyedévre — — — — 150— K

Egy szám
3
korona

A bajai monstre-pör. Tomanovics rágalmával védekeznek.

— A „Független Magyarország” munkatársától. —

Tomanovics György bácskai földbírók ellen küldöztesz Meskó Zoltán nyug. államtitkár emelt írás vadakat az államtitkár szempontjából. Tomanovicsot az ügyész felszólítással, szerelással és személyes szabadság megsértésével vádolta, mert állítólag a bajai háromszögnek Szerbiához való csatolása érdekében aláírta azt az iratot, amelyet az antant főtanácsához intéztek s amelyet dr. Matics Martin szerb kormánybiztos, dr. Cvijic belgrádi egyetemi tanár és Dolinka Vazul szerb polgármester vittek Párisba.

Azonkívül a szerb tisztoktól barátkozott, a szerb elkelőségek az ő lakásán rendeztek tanácskozásokat Baja megszerzésére. Magatartásával elszigetelte a megszállók bizodalmit, kihasználta a nevével járó nemzetiségi konjunkturát és végül, hogy az ő alaptalan feljelentésére tartóztaták le Meskó Zoltánt, akit 70 napig fogva is tartottak.

A tárgyalásra Besztről és vidékéről 103 tanut idéztek meg. Ott van a tanuk közt Puskás Dezső főjegyző, Meskó Zoltán, dr. Kiss György, Wunderlich József stb.

Tomanovics a vádirat felolvasása után tiltakozott a neki tulajdonított cselekmények elkövetése ellen. Elismerte, hogy érintkezett a megszálló hatalmak katonai parancsnoksáival, köztük egy szerb alezredessel Zsivulovics Antával, akitől kijárta, hogy Benkő Sándor bajai honvéd századvezető visszatérhetett a családjához. Neki állandóan tárgyalnia kellett a szerb tisztokkal, mert birtokainak egyes részei Baján kívül vannak és utasítási engedélyeket kellett szereznie. Tagadta, hogy a Párisba küldött memorandumot aláírta volna. Meskóval neki, miut a bajai Hangya igazgatóságtagjának a Hangya egy üzleti ügyéből volt konfliktusa. Tagadja, hogy a szerbek az ő besugátása alapján tartóztaták volna le Meskót. Meskót, állítása szerint, azért tartóztaták le, mert Meskó

Baján propagandát csinált, a Károlyi kormánytól safrinosított sürgönyöket kapott s a sürgönyök kulcsát meg is találták a lakásán. Hétfőn 12 tanut, kedden 30 tanut halgattak ki, köztük Meskó Zoltán, aki hétfőn érkezett meg Szekszárdra.

Az első tárgyalási napon megjelent tanuk nem tudtak semmi pozitív vallomást tenni. Kivéve Huber Károly városi biztosi és Weiss Miksa D. G. T. h. jó

állomásfőnök. Ezek ugyanakkor utaztak a hajón, amikor a híradó depu című ment Belgrádba és onnan Párisba, hogy ányujtsák a kérdéses memorandumot. A depu ánsok ingyen jeggyel utaztak és irataikat nem vizsgálák meg. Köszökö volt Tomanovics is és ugyanilyen elbánásban részesült. Hogy utazott-e Párisba Tomanovics, vagy sem, azt nem tudák.

Tomanovics avval védekezik, hogy ő őzei ügyesen utazott Belgrádba.

A második napon kihallgatták Jozanovics Antalt, dr. Vuity

Maxim t, dr. Ceizinger adminisztrátort, Kürthy Manyhert főgimnáziumi igazgatót. Ezek Tomanovicsra kedvező vallomást tettek.

Kürthy azt vallotta, hogy tudja, hogy Tomanovics nem önként lépett a szerb bonyvác nemzeti tanácsba, hanem Vojnits polgármester kérésére, aki azt kérte, hogy lépjen be, hogy ő vezesse a bonyvácokat.

Vuics Maxima dr. azt vallotta, hogy a bevonuló szerbeket társ karoknál fogadják a bajaiak, mert tölték remélték a rend fenntartását.

Suy san terhelő vallomást tettek: Sautrély Lipot, Wunderlich József, Tury Mátvas, Dely Geza Müller József, valamint Wunderlich József városi biztosi, Sehuller Tamás, Weiss Ná dor h. polgármester és Kolter Dezső tanácsnok.

A takerékpári igazgatóság tegyél előtt hangoztatta Tomanovics, hogy Baja sokkal jobb helyzetbe kerül, ha Jugoszláviához csatolják, mintha megmarad Csónkamagyarországnál, mert nem kell hadisarcot fizetni és önkormányzati joggal bír. A kormányhoz fog tartozni Sautrélyval és Wunderlich Józseffel, valamint Müller Józseffel szembesítették Tomanovicsot, aki tagadott, de a tanuk vallomásukat fenntartották. Éles összehütközés volt Sautrély és Tomanovics között. Azt állította Tomanovics, hogy ő többet érintkezett a szerbekkel mint ő és ő nem mert nyilatkozni Sautrély előtt, mert félt, hogy beárulja a szerbeknek. Ezért az önök Tomanovicsot rendre utasítja.

Pulouyi helyettese, Nagy Béa dr. és Müller József között is éles összehütközésre került a sor.

A tárgyalást folytatják. Meskó Zoltán ny. államtitkár kihallgatására pénteken került a sor.

Vuity Maxim vallomásáról még a következőket kapjuk: Vuity szerint Meskó annakidején azt mondta szakkor Érsekcsanádön állomásozó Oltványi rendőrkapitánynak, hogy az akkor keresztül utazó Tomanovicsot mindenáron juttassa börtöbbs, akkor előlépteti. Elnök eszri Vuicsot rendreutasítja.

A jóvátételi-bizottság szerint Magyarországnak márkával kell fizetnie.

(Saját tudósításunk). A jóvátételi-bizottságtól kiszivárgott hírek szerint Magyarországnak márkát kellene szállítania a győztes államoknak s most a líferálendő államennyiségét állapítják meg.

Kétséges azonban, hogy teljesítheti-e Magyarország jelenlegi súlyos helyzete ében a követeléseket, egyrészt a magyar kormány jelentése alapján, másrészt a jóvátételi bizottság személyes tapasztalatai szerint.

A jóvátételi program intéskedik azon gépeknek és vasúti kocsiknak soráról, amelyeket a viághábu alatt Olaszországból Magyarországra hoztak s azokról a trónia anyagokról, amelyek Németország közvetítésével kerültek Magyarországra. Ilyen anyag állítólag sok van Magyarországon, amelyeket vissza kell adnunk.

A jóvátételi-bizottság szerint vissza kell adnunk azokat a nem katonai tárgyakat, amelyeket a fegyverszünet megkötése után a visszavonulás alatt hoztak az országba.

Megdrágul a gáz ára, ha a város nem köt pótszerződést a légszeszgyárral.

Nemrégiben megírjuk, hogy a fővárosi és vidéki villamosszövetség beadványt adott be a belügyminiszterhez, amelyben a háborus évekre való tekintettel a szerződés-k meghosszabbítását kérte. Ugyanez a kérvény azonban a gázgyárra is vonatkozik.

A város azonban nem várhatja meg, míg a belügyi kormányzat dönt a beadvány kérdésében, mert a mostani állást politikai viszonyokat tekintetbe véve talán egy év is eltelt, míg a belügyminiszter dönteni fog, már pedig a gázgyár az egységárak megállapításának előfelélelet a szerződés módosításától tette függővé.

Ha már most hosszú ideig nem intézik el a szerződés megváltóztatását, vagy a város és a gázgyár szerződéseszerinti divergenca érdekeit nem egyeztetik hamarosan, akkor a gázgyár vezetőségétől nyert információk szerint tekintve a korona rossz nemzetközi kur utát a mostani egységár nem maradhat meg, hanem azt felfogja emeltetni.

Pontos érdek fűződik tehát ahhoz, hogy a városi tanács, vagy a kösgyűlés esen pótszerződés: mielőbb kösse meg a gázgyárral, nehogy a közhasznosság visszamenőleg lényegesen magasabb egységárakat legyen kénytelen fizetni.

LEGUJABB.

Interpellált Baja város képviselője.

Budapestről telefonálják nekünk: A nemzetgyűlés ülésén dr Kiss György, Baja város nemzetgyűlési képviselője interpellált a szerbek okozta károknak a vagyonválságba való betudása ügyében.

Dr Kiss szűzbeszédében a felszabadult területek lakosságának adómegkönnyítését kívánta a pénzügyminisztertől.

T ö z s d e.

Felment a magyar korona Zürichben.

Zürich, dec. 15. (Zürich) Berlin 2925, Hollandia 1875 Newyork 516, London 2153, Páris 4140, Milánó 2345, Prága 625 Budapest 070, Zagrab 200, Bukarest — —, Bécs 020, osztrák helyegység 012. Varsó 016.

Zürich (Esti ügynök) Berlin 287, Newyork 516, Milánó 2360, Prága 625, Budapest 080 Zagrab 200, Bukarest — —, Varsó 016, Bécs 020, Osztrák helyegység 12, Páris 4110, London 2150.

Berlin, dec. 15. Budapesti hírfizetés 26, Bécs 7, Zagrab 72

Zagrab, dec. 15 Berlin 146, Budapest 385, Bukarest — London 1080, Newyork 259, Páris 2052, Zürich 4975, Bécs 4 Prága 312, Milánó 1172

Bécs, dec. 15 (Zürich) Márka 3750, lei 50, lira —, frank —, svájci 1250, dollár 6450, szokol 78, font — —, dinár 95 magyar korona 980, lengyel korona —. Devizakifizetések: Zagrab 2425, Berlin 3750, Budapest 955.

Budapest, december 15 Napoléondar — — —, dollár 670 —, francia frank 5650 —, márka 410 —, lira — — —, dinár 10—1010 rubel — —, lengyelmárka — —, osztrák korona —, svájci frank 133, font — lei 540 —, szokol 325

Nagy áresés a gabonapiacon.

Budapestről telefonálják: Buza 2175, tengeri 1700, rozs 1450, zab 1480 Üzlet teljesen lanyha.

Ma befejezik Sopronban a népszavazást.

Sopron, december 15. Tegnap, szerda este 7 óráig tizenhatezer ember adta le szavazatát. Este hét órakor lezárták az összes szavazóhelyiségeket, kivéve a harmadik és a nyolcadik szavazóhelyiségeket. Itt ma, estétörtéknél is folyik a népszavazás.

Páris, dec. 15 L'Home tegnapi számában írja, hogy a pángermánok mindent elkövetnek, hogy a soproni népszavazást megghamisítsák, hogy elrabolják a magyaroktól azt a földdarabot, amelyet a nagy Széchenyi István emléke is megszentelt. Eugen Lotteine már a békeszerződés tárgyalásakor bátor volt megmondani,

hogy nem ésszerű dolog a magyaroktól elrabolni egy darab földet és odaajándékosni azoknak, akik leginkább bűnösök a háború felidézésében és ezzel erősítsék Németországot, mert Ausztria előbb utóbb mégis csatlakozni fog Németországhoz.

Budapest, december 15 A külügyi bizottság tegnap esti ülésén beszámolt Bánffy Miklós gróf a soproni népszavazásról és elmondotta, hogy az osztrákok sérelmesnek tartják a népszavazás mostani megejtését, holott a népszavazást a velencei egyezmény alapján ejtik meg és minden Ausztriára előnyös pontot betartanak.

Lemondott a román kormány.

Bukarest, dec. 15. Avastu tábernek benyújtotta a királynak a kormány lemondását. A király elfogadta a demissziót s megábrósította Take Jonescut, akit megbízott kormányalakítással.

Bajai levél — bajaiakhoz.

Amióta az új íris területéről emigráltam, nem is igen fogtam tollat olyan célból, hogy írásommal a nyilvánosság elé kívánkozzam. Összintén megvallva, nem is ambicionáltam, nem is ambicionálom a nyilvánosság előtt való szereplést. Elég volt belőle huszonöt esztendőm óta. Hogy ma mégis a nyilvánosság számára írok, különös okból kérek helyet, vendégszerződés fogadtatást a Független Magyarországtól. Igérem, nem követek el Szerkesztő uram ellen szemérműtől több írásbeli rohamot.

Az Új Életben olvastam az Ébredő Magyarok Egyesületének bajai alakuló gyűléséről referátát. Erre szeretnék néhány szerény megjegyzést tenni.

Azt mondja, hogy a bajai zsidó sem különb mint a máramarosi zsidó. Hát én nem is merem a máramarosiakat, de merem állítani, hogy a szónok megdicsérte a máramarosi zsidókat. Azt mondja és azt akceptálja is az Új Élet, hogy amíg a magyarok a harctéren vészték (hát a zsidó nem magyar? Nézzétek csak meg a szerb népszámlálásoknál mirek vallotta

magát a zsidó) addig a zsidók itthon hadiszállítók voltak. — Igazán? Nagyon leköteleztem az Új Élet szerkesztője, ha egyetlen bajai zsidó valláru embert megnevezne, aki hadiszállító volt. Ne általánosítson, hanem névszerint nevezze meg a bajai hadiszállítókat. Ha csak a katonai élelmiszereket nem sorozza azoknak. Ezek tudvalevőleg térdmosással esdökölték a hadvezetőséget, hogy mentésük felkötettségük miatt, mert közzismert dolog, hogy a bajai katonai élelmiszerek anyagilag tönkra mentek.

Hogy a kereskedők megdagodtak a háborús konjunktúra folytán? Hát istenem, a konjunktúra nem ismert felekezeti különbséget. Tekintsen egy kicsit körül az Új Élet és látni fogja, hogy valláskülönbség nélkül hullatta aranyait a konjunktúra. Nem akarok nevetek felhívni, de mindenki tudja, hogy a háborús viszonyok egyformán osztották el. Tekintsen körül a bűriparosok között. Kik vásároltak a háború alatt legtöbb szőlőt, földet és házat? Az útleletnek uraim, miúgy felekezete?

A zsidók nem vészték a háborúban. Nem? Kérdésze

meg Vitéz Rátvai Imre esrodest, milyen katoná volt Pollák Sándor, kérdésze meg Kabdebó Örnagyot, életmentője hősi halált halt Lédér Hermann örmeester gyáván viselkedett-e? Nézzétek utána hány hősi halottja van a bajai zsidóknak. Kérdésze meg a premissákat, a tüzérséket, milyen katoná volt Boros Sándor?

Hogy nem minden katoná volt katoná a harctéren? Hát ez bizony igaz. Aki alkalmas volt a harctéren, azt kivitték, aki nem volt arra alkalmas, azt irodai, vagy egyéb segédmunkálatra alkalmazták. Például elhelyezték egyiket másikat a takarmány központ irodájába. Hiszen ezt tapasztalatból kell tudnia az Új Élet harcias kedvű lapvezetésének is. Ő is a takarmány központban harcolta végig a háborút, pedig, ugyebár ő kívánkozott a harctéren hősi tettekre, de hát nem volt alkalmas.

Közönlöm Szerkesztő uramnak, hogy volt kollégájának egy kis helyet sorított Üdvözléssel Fodor Károly.

A közalkalmazottak mértékes cipővétele

A közalkalmazottak, akik a kész cipőket hordani nem bírták, mérték után rendelésnek cipőt és pedix oszládonként csak 1 párra van igényük a mértékük után elkészítendő cipőből.

A bajai ipartestület cipő szakosztálya vállalta ezúttal mértékük után megrendeléseket.

Az a közalkalmazott tehát, aki ilyen cipőt óhajt, az ipartestületben Nádas József ipartestületi jegyzőnél jelentkezzen és fizessen le 600 koronát, amelynek ellenében utalványt kap az alábbi felsorolt cipőszövetkezetek egyikében, akinek 8 napon belül tartoznia mértékvétele végéig jelentkeznie.

Az ipartestületnél a mértékes cipő készítésére vállalkoztak: Mathovics János, Hegedűs János, Hanák Géza, Schelmann Ferenc, Gyureis György, Husz Ferenc, Schmidt József, Leopold István, Pék László, Engelmann Mark Schmidt és Szabó, Bajai I cipőszövetkezetek szövetkezetek. Blum András, Deutsch Izidor, Novák Antal, Steia Adolf, Berta József, Glaszshard Márton.

További felvilágosítást ad a bajai elosztóhely vezetője Tomcsanyi igazgató.

„Uránia” mozgó

Szombaton d. u. 4-6 és 8 és vasárnap d. u. 2-4-6 és 8-kor.

Az idei szezon legszebb újdonsága
MOSOLYGÓ KÖNNYEK
Cirkusdráma 4 felvonásban. Főszerepben:
WERNER KRAUSZ.

A filmen előforduló énekbetétet
JANCSI a Beketov-cirkusz bohóca saját gitárjával kíséri. Másoron kívül:
Jancsi, az 5 mutató műsorával

Szabadalmazott

Építőmesterek és építetők figyelmébe

TERRENOL-PALA

a világ legjobb tetőfedőanyaga

fagyálló, tűzálló, vízátthatlan

állandó raktár és egyedárusítóhely.

Bajai Malomépítő Gépgyárnál

Budapesti-ut 27 szám

APRO - HIRDETÉS.

KÉT PÁR NŐI CIPŐ, egy fehér kötött női kabát és egy gyermek kabát eladó. Cím: Círus Ferenc-utca 1/b szám

A bácsalmási járás főszolgabírájától.

1845 szám.

kig. 1921.

Pályázati hirdetmény!

Bács Bodrog vármegye, bácsalmási járáshoz tartozó Kunbaja községben üresedésben levő irnok végrehajtói állásra f. hó 24 iki határidővel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket a fenti határidő alatt annál is inkább adják be hivatalomban, mert az elkésztetlen érkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. Törzsfizetés évi 1200 K.
2. Ideiglenes drágasági pótlék a köspántárból havi 400 K.
3. Az állami, községi pótlékok behajtása után befolyó végrehajtási díjnak 25 % jutaléka.
4. Az előírt állami pótlékok.

Bácsalmás, 1921. december 14.

Koller
főszolgabíró.

A bácsalmási járás főszolgabírájától.

1843. szám.

1921

Pályázati hirdetmény.

Bács Bodrog vármegye bácsalmási járásának székhelyén, Bácsalmás községben az üresedésben levő az alább felsorolt állásokra folyó hó 24 iki határidővel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket fenti határidő alatt hivatalomban annál is inkább nyújtsák be, mert az elkésztetlen érkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Az üresedésben levő állások a következők:

1. A közigazgatási (vezető) jegyzői állás, melynek javadalmazása a következő: Évi kasspóna fizetés 2160 korona 19 kat. hold 1113 □ 81 föld és szabad lakás használatvezete, amelyek után az adókat a vezető jegyző fizeti, továbbá 8 81 kemény tűzifa és eszenkivül 2000 korona havonkénti drágasági segély.

2. Az adóügyi jegyzői állás javadalmazása a következő: Évi 2000 kor na törzsfizetés és évi 4000 korona lakbér.

3. Az adóügyi jegyzői állás végleges betöltésével esetleg megüresedő I. aljegyzői állás, melynek javadalmazása a következő: Évi 2100 korona törzsfizetés, 4000 korona lakbér és havi 1600 korona helyi drágasági segély.

4. A II. aljegyzői állás, melynek javadalmazása a következő: Évi 1900 korona törzsfizetés és 3000 korona lakbér, továbbá havi 1500 korona helyi drágasági segély.

5. Az aljegyzői állás végleges betöltésével esetleg megüresedő I. irnoki állás, melynek javadalmazása a következő: Évi 1400 korona törzsfizetés és 2000 korona lakbér, továbbá havi 1300 korona helyi drágasági segély.

6. A II. III. irnoki és IV. irnok-végrehajtói állás, melyeknek javadalmazása egyenként a következő: Évi 1400 korona törzsfizetés, 2000 korona lakbér, továbbá havi 1200 korona helyi drágasági segély.

7. A házi pénztári ellenőri állás, melynek javadalmazása a következő: Évi 1400 korona törzsfizetés és 3000 korona lakbér.

8. Két ujonnan szerzett irnok és két ujonnan szerzett irnok-végrehajtói állás, melyeknek javadalmazása egyenként a következő: Évi 1200 korona törzsfizetés és 2000 korona lakbér.

A 2. folyószám alatt felvett adóügyi jegyzői állás, a 7. folyószám alatt felvett házi pénztári ellenőri állás, valamint a 8. folyószám alatt felvett 2 ujonnan szerzett irnoki és két ujonnan szerzett irnok végrehajtói állás helyi drágasági segélyének összegét a község képviselő testülete legközelebbi gyűlésén fogja megállapítani.

Az 1. folyószám alatt felvett közigazgatási (vezető) jegyzői, a 3. folyószám alatt felvett I. aljegyzői, a 4. folyószám alatt felvett II. aljegyzői az 5. folyószám alatt felvett I. irnoki és a 6. folyószám alatt felvett II. III. irnoki és IV. irnok-végrehajtói állásokkal kapcsolatos helyi drágasági segély összegét a község képviselő testülete állapította meg és a vonatkozó határozatot törvényhatósági jóváhagyás binyerése végett a vármegyei alispán urhoz terjesztette fel, a törvényhatósági bizottság azonban eddigelé az ügyben nem döntött.

Az előírt állami pótlékok (háborus segély, havi drágasági segély, vendékvül segély, esetleg kor és családi pótlék) a vármegyei alispán ur folyó évi november hó 28 án kelt 7591/1921 számu rendelet értelmében az ujonnan szerzett állások betöltőinek is folyósítani fogjuk.

Bácsalmás, 1921. december hó 13-án.

Koller
főszolgabíró.

Szalma és szén

25-30 kgr. balákba mindenkor kapható:

GUGÁNOVITSNAL
Tóth Kálmán utca 38

Korácsosnyi olcsó árak!

- Dívates gyapjú női kabát 1250 K
- Füu macskó-garnitúra . . . 1200 K
- Prima gyermekszivetter . . . 320 K
- Shawisapka-garnitúra . . . 650 K

BÉRKES
(vok. Guttman Bére fiókja) Bpest. Desz Fawen-u 13

Női és gyermekharisnyák legolcsóbb forrása. Selyemharisnya minden színben.

Éjjeli inspekción
dec. hó 12 től dec. hó 19 ig reggeli fel 8 óráig és vasár nap detutan nyitva
GYARMATI EMIL
GYÖRYSBERTÁRA.

AMBRA Egyesült Likör-gyárak és Gyümölcslepároló R.-T. Budapest, elismert híru gyártmányaiból:

legfinomabb likörök, legfinomabb krémek, legfinomabb rum fajták

KAPHATÓ:
A Mi Boltunk r.-t. Baja.

Baja és Környékének „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete.
Ifj. Cserba György, csemegekereskedő, Erzsébet királyné u. 4.
Rósenfeld Albert, csemegekereskedő Erzsébet királyné-u. 2.
Stampfi Jenő, csemegekereskedő, Báro Eötvös u. 4.
Gudovác Ferenc utóda, fűszerkereskedő, Mátyás király-tér
Somorjai Ferenc, fűszerkereskedő, Szegedi ut 5.
Maschankzer Miksa, fűszerkereskedő, Erzsébet királyné u. 34.
özv. Klauber Izsóné.